

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 22 päivänä toukokuuta 2019

680/2019

Laki osakesäästötilistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan säästämistä koskevaan sopimukseen, jonka ehtojen mukaan rahavarat tulee tallettaa sopimuksessa nimetyille säästäjän henkilökohtaiselle tilille edelleen sijoitettavaksi tässä laissa määriteltyihin sijoituskohteisiin.

Osakesäästötiliin liittyvän pankkipalvelun tarjoamiseen sovelletaan, mitä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (610/2014) säädetään, ja sijoituspalvelun tarjoamiseen sovelletaan lisäksi, mitä siitä sijoituspalvelulaissa (747/2012) säädetään.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *palveluntarjoajalla* sitä, jolla on 3 §:n nojalla oikeus tarjota osakesäästötalisopimusta;
- 2) *säästäjällä* luonnollista henkilöä, joka on tehnyt säästämissopimuksen palveluntarjoajan kanssa;
- 3) *osakesäästötilillä* talletuspankissa tai ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevasa sivuliikkeessä olevaa tiliä, jolle säästäjä tekee sopimuksen mukaisesti rahasuorituksia;
- 4) *säästövaroilla* säästäjän osakesäästötilille tekemiä rahasuorituksia sekä niiden sijoittamiseksi hankittuja sijoituskohteita ja niiden sijoittamisesta kertyneitä tuottoja.

3 §

Oikeus tarjota osakesäästötalisopimusta

Oikeus tarjota osakesäästötalisopimusta on:

- 1) luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitetulla talletuspankilla ja ulkomaisella ETA-luottolaitoksella;
- 2) sijoituspalvelulaissa tarkoitetulla sijoituspalveluyrityksellä ja ulkomaisella ETA-sijoituspalveluyrityksellä.

4 §

Finanssivalvonnan luettelo palveluntarjoajista ja Finanssivalvonnan määräystenantovaltuus

Finanssivalvonta ylläpitää luetteloa tämän lain mukaisista palveluntarjoajista. Palveluntarjoaja saa tarjota osakesäästötisopimuksia ilmoitettuaan siitä Finanssivalvonnalle. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti vähintään kuukautta ennen toiminnan aloittamista ja siihen on liitettävä riittävä ja luotettava selvitys toiminnan järjestämisestä lain edellyttämällä tavalla. Palveluntarjoajan on ilmoitettava Finanssivalvonnalle viipymättä ilmoituksessa tarkoitettujen seikkojen muuttumisesta.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä sekä 10 §:ssä tarkoitettujen tietojen esittämisestä.

5 §

Säästösuoritusten tekeminen, säästövarojen tuottojen maksaminen ja säästövarojen nostaminen

Palveluntarjoaja saa osakesäästötisopimuksen nojalla vastaanottaa osakesäästöttilille rahavaroja enintään 50 000 euron määrään asti. Varat on vastaanotettava sopimuksessa yksilöidylle henkilökohtaiselle rahatilille eli osakesäästöttilille. Varoja voidaan sijoittaa 6 §:ssä lueteltuihin sijoituskohteisiin. Sijoituskohteet hankitaan säästäjän nimiin.

Osakesäästöttiliin liitettyyn henkilön nimissä olevaan säilytykseen ei saa vastaanottaa muita kuin sopimuksessa mainittuja varoja, jotka on hankittu osakesäästöttilin säästövaroilla. Tisopimuksesta on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, käytävä ilmi, että:

1) osakesäästöttiliä saadaan käyttää ainoastaan osakesäästöttilin säästövarojen vastaanottamiseen säästäjältä, säästövarojen sijoittamisesta johtuvien maksujen suorittamiseen ja sijoitusten myynnistä saatujen varojen vastaanottamiseen; palveluntarjoaja saa lisäksi veloittaa tililtä tisopimuksen mukaiset kulut ja palkkiot;

2) käyttöoikeus tilillä oleviin varoihin kuuluu säästäjälle.

Palveluntarjoajan on huolehdittava siitä, että säästövarojen sijoittamisesta saadut osingot sekä sijoituskohteiden ja niihin liittyvien oikeuksien luovutuksesta kertyvät varat suoritetaan osakesäästöttilille, jollei varoja välittömästi sijoiteta uudelleen.

Säästövarat ovat nostettavissa koska tahansa säästäjän päätöksen mukaisesti yhdessä tai useammassa erässä.

6 §

Säästövarojen sijoittaminen

Säästövarat on sijoitettava yhteen tai useampaan seuraavista sijoituskohteista:

1) arvopaperimarkkinalain (746/2012) 2 luvun 1 §:n 1 kohdassa tarkoitettu arvopaperi, joka on kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa (1070/2017) tarkoitettulla säännellyllä markkinalla tai mainitussa laissa tarkoitettussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä Euroopassa tai Euroopan talousalueen ulkopuolella siihen rinnastettavan kaupankäynnin kohteena ja jonka liikkeeseenlaskija on velvollinen noudattamaan arvopaperimarkkinalain 3–10 luvun tai kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 5 luvun 3 §:n mukaista taikka niihin rinnastettavaa tiedonantovelvollisuutta;

2) arvopaperimarkkinalain 2 luvun 1 §:n 1 kohdassa tarkoitettu arvopaperi, jonka liikkeeseenlaskuehdoissa on sitouduttu saattamaan arvopaperit kaupankäynnin kohteeksi yhden vuoden kuluessa liikkeeseenlaskusta edellä 1 kohdassa mainituissa kaupankäyntijärjestelmissä.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin sijoituksiin luetaan myös kohdassa mainittujen arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden yhtiötahtumien perusteella merkityt arvo-

paperit, joiden liikkeeseenlaskuehdoissa on sitouduttu saattamaan arvopaperit kaupankäynnin kohteeksi yhden vuoden kuluessa niiden liikkeeseenlaskusta kohdassa mainituissa kaupankäyntijärjestelmissä.

Säästövaroja ei saa kuitenkaan sijoittaa sellaisiin arvopaperimarkkina- tai arvopaperimarkkinalla tarkoitettuihin arvopapereihin, joiden liikkeeseenlaskijan kaikkien osakkeiden määrästä tai äänivallasta säästäjä omistaa tai voi käyttää omistukseen rinnastettavaa päätösvaltaa suoraan tai välillisesti vähintään yhden kymmenesosan osuudella.

Osakeomistuksen määrää laskettaessa huomioidaan myös arvopaperimarkkinain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettulla tavalla säästäjän määräysvallassa olevat yhteisöt sekä sellaiset yhteisöt, joissa säästäjällä yksin tai yhdessä määräysvalta yhteisönsä kautta suoraan tai välillisesti on vähintään yhden kymmenesosan omistusosuus.

Säästäjän on ryhdyttävä viipymättä toimiin sellaisten sijoitusten, jotka eivät täytä tässä pykälässä säädettyjä edellytyksiä, myymiseksi.

7 §

Säästövarojen säilyttäminen

Palveluntarjoajan on järjestettävä osakesäästötiliin liittyvien säästövarojen säilytys, käsittely ja selvitys luotettavalla tavalla siten, ettei ole vaaraa niiden sekoittumisesta palveluntarjoajan omiin tai palveluntarjoajan toisen asiakkaan varoihin.

Varojen säilyttämiseen sovelletaan, mitä sijoituspalvelulain 9 luvussa säädetään asiakasvarojen säilyttämisestä.

8 §

Palveluntarjoajan menettelytapavelvoitteet

Palveluntarjoajan on hyvissä ajoin ennen osakesäästötilinsopimuksen tarjoamista annettava asiakkaalle riittävät tiedot palveluntarjoajasta ja osakesäästötisopimuksen ehdoista.

9 §

Asiakkaan tunteminen

Palveluntarjoajan on tunnettava asiakkaansa ja tunnistettava henkilö, joka toimii asiakkaan lukuun. Palveluntarjoajalla on oltava riittävät riskienhallintajärjestelmät, joilla se voi arvioida asiakkaista toiminnalle aiheutuvia riskejä. Palveluntarjoajan on viipymättä ilmoitettava rahanpesun selvittelykeskukselle epäilyttävästä liiketoimesta tai terrorismin rahoittamisen epäilystä siten kuin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 4 luvun 1 §:ssä säädetään.

Asiakkaan tuntemisesta säädetään lisäksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa.

10 §

Osakesäästötilin kirjanpito sekä tiedot tuotoista ja kuluista sopimussuhteen aikana

Palveluntarjoajan on pidettävä kirjanpitoa osakesäästötilin tapahtumista ja säästövaroilla hankituista sijoituskohteista hankinta- ja myyntihintoihin sekä annettava säästäjälle vähintään kerran vuodessa tieto säästövaroista ja niiden tuotosta, perityistä kuluista ja palkkioista sekä muista sellaisista sopimusta koskevista seikoista, joilla on säästäjälle olennaista merkitystä.

Kirjanpito tulee säilyttää viiden vuoden ajan ja vähintään viisi vuotta sopimuksen päättymisestä lukien.

Palveluntarjoajan kirjanpidon tulee kuitenkin aina sisältää ajantasainen tieto osakesäästötilin enimmäistalletuksen määrästä.

11 §

Osakesäästötilisopimuksen sisältö

Osakesäästötilisopimuksessa on todettava ainakin:

- 1) sopimuksen osapuolet;
- 2) kaikki sopimuksen nojalla perittävät maksut ja muut kulut sekä näiden määräytymisperusteet;
- 3) sijoituskohteet, joihin säästövaroja voidaan sijoittaa;
- 4) 13 §:n mukainen säästäjän oikeus irtisanoa sopimus ja 14 §:n mukainen oikeus keskeyttää säästäminen;
- 5) sopimukseen liittyvän osakesäästötilin tilinumero ja tiliin liitetyn säilytystilin numero;
- 6) tieto siitä, miten sijoitettujen säästövarojen arvo lasketaan 12 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa;
- 7) säästäjän vakuutus siitä, ettei hänellä ole muita voimassa olevia osakesäästötilisopimuksia.

Sopimus on päivättävä ja sopimuksesta on käytävä ilmi, että siihen sovelletaan tätä lakia. Mitä edellä 1 momentin 7 kohdassa säädetään, ei sovelleta tämän lain 13 §:ssä tarkoitettuun palveluntarjoajan vaihtamisesta johtuvaan väliaikaiseen tilanteeseen.

12 §

Palveluntarjoajan velvollisuus irtisanoa osakesäästötilisopimus

Palveluntarjoaja ei saa irtisanoa osakesäästötilisopimusta lukuun ottamatta 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tapauksia.

Jos palveluntarjoaja on asetettu selvitystilaan, yrityssaneeraukseen tai konkurssiin taikka on muuten menettänyt oikeutensa tarjota säästämissopimuksia, palveluntarjoajan, selvitysmiesten tai konkurssipesän on viivytyksettä irtisanottava sopimus ja siirrettävä säästövarat säästäjän ilmoittamalle toiselle palveluntarjoajalle. Palveluntarjoajan on irtisanottava osakesäästötilisopimus myös, jos säästäjä jättää toistuvasti tai törkeää huolimattomuutta osoittaen noudattamatta osakesäästötilisopimuksen ehtoja, eikä kirjallisesta huomautuksesta huolimatta korjaa rikkomusta. Irtisanomisilmoitukseen on liitettävä kehoitus ilmoittaa palveluntarjoajalle, selvitysmiehille tai konkurssipesälle tässä laissa tarkoitettu palveluntarjoaja, jonka kanssa säästäjä on tehnyt uuden osakesäästötilisopimuksen tai jolle säästövarat muutoin voidaan siirtää. Irtisanomisilmoituksesta on käytävä ilmi 3 momentissa ilmoituksen tekemiselle säädetty määräaika ja seuraamukset, jos ilmoitusta ei tehdä.

Jos palveluntarjoaja, selvitysmiehet tai konkurssipesä eivät ole saaneet 2 momentissa tarkoitettua säästäjän ilmoitusta uudesta palveluntarjoajasta kolmen kuukauden kuluessa irtisanomisilmoituksen vastaanottamisesta, palveluntarjoajan, selvitysmiesten tai konkurssipesän on viivytyksettä muutettava säästövarat rahaksi ja suoritettava ne säästäjälle mahdollisista vero- tai muista seuraamuksista riippumatta. Jos säästövarojen arvo riippuu rahoitusmarkkinoilla tapahtuvista noteerauksista, arvo määräytyy palautettaessa tässä momentissa tarkoitettuna määrääjän päättämispäivän myyntikurssin mukaisesti, jollei palveluntarjoajan ja säästäjän välillä ole toisin sovittu. Jos irtisanomisilmoituksen vastaanottamispäivästä ei voida esittää muuta selvitystä, postitse lähetetyn ilmoituksen katsotaan saapuneen säästäjälle seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä ja sähköisesti lähetetyn päivänä, jona se on lähetetty.

13 §

Säästäjän oikeus irtisanoa osakesäästötillisopimus ja palveluntarjoajan vaihtaminen

Säästäjällä on oikeus irtisanoa osakesäästötillisopimus ja vaatia varojen siirtämistä sopimuksen päättymisestä lukien. Sopimuksen irtisanominen ei edellytä varojen realisointia, jos säästäjä on tehnyt toisen osakesäästötillisopimuksen, jolloin kertyneet säästövarat siirretään suoraan mainitun sopimuksen osapuolena olevalle palveluntarjoajalle.

Osakesäästötillisopimus on irtisanottava kirjallisesti. Irtisanomisilmoituksessa on mainittava, mille palveluntarjoajalle varat siirretään. Varat ja tieto enimmäistalletuksen määrästä on siirrettävä 30 päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Varat vastaanottaneen palveluntarjoajan on ilmoitettava säästäjälle viivytyksettä varojen vastaanottamisesta. Irtisanottu sopimus lakkaa, kun varat on siirretty irtisanomisilmoituksessa mainitulle palveluntarjoajalle. Jos saapumispäivästä ei voida esittää muuta selvitystä, postitse lähetetyn ilmoituksen katsotaan saapuneen palveluntarjoajalle seitsemäntenä päivänä sen lähettämisen ja sähköisesti lähetetyn päivänä, jona se on lähetetty.

14 §

Säästämisen keskeyttäminen

Säästäjällä on oikeus keskeyttää milloin tahansa suoritusten tekeminen osakesäästötillille. Sopimus jää tällöin voimaan muilta osin entisin ehdoin.

15 §

Osakesäästötillisopimuksen lakkaaminen säästäjän kuoleman johdosta ja lahjoituskielto

Sopimus lakkaa säästäjän kuollessa. Oikeus varoihin siirtyy säästäjän oikeudenomistajille.

Osakesäästötillillä olevia varoja ei voi lahjoittaa osaksi tai kokonaisuudessaan. Kiellon vastainen lahjoitus rinnastuu varojen nostamiseen tililtä.

16 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Mitä sijoituspalvelulain 16 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään vahingonkorvausvelvollisuudesta, sovelletaan myös tämän lain 10 §:n vastaiseen menettelyyn.

17 §

Valvonta ja hallinnolliset seuraamukset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista valvoo Finanssivalvonta.

Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat tämän lain 5 §:n 1 momentissa säädetyn 50 000 euron rajan ylittäminen, 10 §:n säännökset osakesäästötillin kirjanpidosta sekä 11 §:n 1 momentin 7 kohdassa säädetyn säästäjän vakuutuksen hankkimisen laiminlyönti osakesäästötillisopimuksessa.

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain rikkomisesta määrätävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään mainitussa laissa.

Hallinnollisten seuraamusten määräämisestä, julkistamisesta ja täytäntöönpanosta säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 4 luvussa.

Sijoituspalvelujen tarjoamisesta ja toiminnan järjestämisestä on erikseen säädetty sijoituspalvelulaissa. Sijoituspalvelulain rikkomisesta määrättävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään mainitussa laissa ja Finanssivalvonnasta annetussa laissa.

18 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2019. Osakesäästötillille ei voida kuitenkaan ottaa vastaan varoja ennen 1 päivää tammikuuta 2020. Palveluntarjoaja ei saa aloittaa osakesäästötillisopimuksen tarjoamista ennen kuin kolme kuukautta on kulunut 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisestä, jos ilmoitus on tehty ennen 31 päivää maaliskuuta 2020.

Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 2019

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Valtiovarainministeri Petteri Orpo